

Tongriempjes en lipbandjes: gevolgen voor borstvoeding?

Door Ann Suetens, LLL-leidster te Lincent

De laatste tijd valt er heel wat te lezen over tongriempjes en lipbandjes. Is deze aandacht een modeverschijnsel of is er meer aan de hand? Dit artikel geeft informatie over de borstvoedingsproblemen die door een te kort tongriempje of lipbandje kunnen ontstaan, en de mogelijke behandeling.

Onderzoek

Vooral de invloed van een te kort tongriempje op hoe de baby aan de borst kan aanhappen, is vaak onderzocht. Daaruit blijkt dat een te kort tongriempje ervoor kan zorgen dat de baby met zijn tong geen goede hap kan maken om de borst goed in zijn mond te nemen en effectief te drinken. Over de gevolgen van een te kort lipbandje is veel minder bekend. Onderzoekers wereldwijd zijn er echter van overtuigd dat ook dit een rol kan spelen bij problemen met het aanhappen. Afhankelijk van welke criteria men gebruikt om een te korte tongriem te definiëren zou zo'n 1 tot 10% van alle baby's een te korte tongriem hebben, met een groter aandeel bij jongens. Ook komt het vaak voor bij meerdere gezinsleden: er is een erfelijke component die duidelijk meespeelt.

Uiterlijk of functie?

Niet alle korte tongriempjes en lipbandjes leveren problemen op. Vaak wordt een beschrijving gegeven op basis van uiterlijke kenmerken. Bijvoorbeeld: de tong heeft de vorm van een hartje als hij wordt uitgestoken, het tongriempje is kort, enzovoorts. De functionele beperkingen blijken echter veel belangrijker te zijn. Het is van belang welke bewegingen de tong wel of niet kan maken. Daarbij wordt naar het volgende gekeken: Kan de tong naar buiten over de onderste tandenboog? Kan de tong met een grote hap de borst vasthouden? Kan de baby de tong heffen? Is het tongriempje of lipbandje elastisch, dik of dun, helemaal vooraan of eerder achteraan aangehecht? Voor het lipbandje wordt gekeken hoe ver de lip naar buiten kan krull en in hoeverre de bovenlip te strak vast zit aan het tandvlees van de tandenboog. Er zijn verschillende observatieschalen voorhanden die kunnen worden gebruikt om te zien of er echt belemmeringen zijn om goed aan de borst te drinken. De bekendste is de Hazelbakerscore (zie kader op pag. 2).

Verborgen tongriempje

Vroeger werd er van uitgegaan dat een te kort tongriempje duidelijk zichtbaar was. Tegenwoordig is er ook meer aandacht voor de zogenaamde 'verborgen' of 'achterliggende' tongriem. Hierbij lijkt er op het eerste zicht geen tongriempje zichtbaar, maar bij het achteruitduwen van de slijmvliezen onder de tong, komt deze tongriem toch te voorschijn.

Moeder en baby

Bij een te kort tongriempje of lipbandje kunnen er klachten zijn bij de moeder of de baby. Heel vaak heeft de moeder pijnlijke tepels

Bulletin borstvoeding digitaal: gratis en gemakkelijk!

Bulletin borstvoeding wordt twee tot drie keer per jaar kosteloos toegestuurd aan instellingen in de gezondheidszorg en aan individuele zorgverleners met belangstelling voor borstvoeding.

Digitaal abonnement

Een digitaal abonnement biedt voordelen:

- u ontvangt Bulletin borstvoeding sneller dan per post;
- het bulletin is eenvoudig te verspreiden binnen uw organisatie;
- de kosten voor La Leche League zijn aanzienlijk lager.

We verzoeken u daarom te overwegen uw post-abonnement om te zetten in een **digitaal abonnement**. Dit kan eenvoudig door een mail te sturen naar info@lalecheleague.nl. U kunt ook (gratis) een digitaal abonnement naast uw post-abonnement aanvragen, zowel persoonlijk als voor de organisatie waar u werkzaam bent.

Adresbestand actualiseren

Vanwege de sterk toegenomen portokosten willen we ons adresbestand graag actualiseren. Heeft u geen belangstelling (meer) voor het Bulletin borstvoeding, of ontvangt u onnodig meerdere exemplaren binnen uw organisatie, dan stellen we het op prijs als u laat weten welk(e) adres(sen) we kunnen verwijderen.

Donatie

Wilt u het bulletin graag per post blijven ontvangen? Dat kan! Borstvoedingorganisatie La Leche League is een vrijwilligersorganisatie en is afhankelijk van giften en de verkoop van publicaties. Een eventuele donatie op IBAN NL97 INGB 0005 3912 80 t.n.v. stichting La Leche League Nederland te Gouda wordt zeer gewaardeerd.

of kloven. Aanpassingen van de manier om de baby aan de borst te brengen leveren dan niet het gewenste resultaat op.

Als de baby niet juist aan de borst kan drinken, knelt hij mogelijk melkkanalen af en kunnen er problemen ontstaan bij het goed leegdrinken van de borst. De moeder kan daardoor last krijgen van harde, pijnlijke plekken in de borst en borstontstekingen. Bij de baby ziet men vaak dat hij slecht groeit, gefrustreerd is aan de borst en vaak loslaat. De baby kan het vacuüm lastig vasthouden waardoor er een klakkend geluid hoorbaar kan zijn. Door het moeilijk vasthouden van het vacuüm krijgt de baby meer lucht binnen dan wenselijk, waardoor darmkrampjes kunnen ontstaan. Door een overvloedige melkproductie bij de moeder kan het gebeuren dat bij de baby weinig problemen op te merken zijn. Wel kan de moeder dan ten gevolge van het niet goed aan de borst gaan van de baby last hebben van pijnlijke tepels.

Andere problemen

Naast gevolgen voor de borstvoeding kunnen er ook andere problemen ontstaan. Zo kan een te korte tongriem ertoe leiden dat een kind spraakproblemen ontwikkelt. Een ander vaak voorkomend gevolg van te korte tongriempjes is het niet goed schoon

kunnen houden van de kiezen en een slechte stand van de tanden. Ook een te kort lipbandje kan voor problemen zorgen bij mondhygiëne. Andere mogelijke gevolgen zijn moeilijkheden bij ijsjes likken, bepaalde muziekinstrumenten bespelen en zoenen.

Twijfelgevallen

Soms is het niet zo duidelijk of het tongriempje of lipbandje gewoon aan de korte kant is of echt te kort. Er moet dan een afwijking gemaakt worden en gekeken worden waar het probleem zit. Is het inderdaad het riempje, is het toch een kwestie van de baby niet goed aan de borst brengen, of is er nog iets anders dat meespeelt? Het behandelen van een te kort lipbandje of tongriempje is een medische ingreep die risico's met zich mee kan brengen. Het is daarom belangrijk dat moeders met borstvoedingsproblemen eerst een goede begeleiding krijgen bij het aan de borst brengen van de baby. Zo wordt voorkomen dat een baby onnodig een ingreep ondergaat.

Behandelen

Iemand met kennis van zaken, zoals een verloskundige of een lactatiekundige, dient allereerst grondig in het mondje van de baby te kijken en te beslissen of de tong of lip gehinderd wordt in haar normale functie. Als dit het geval blijkt te zijn, is de volgende stap een zogenaamde frenectomie of frenotomie. Hierbij wordt het membraan dat de tong met de onderkant van de tong verbindt losgemaakt, of het membraan dat de lip met de bovenste tandenboog verbindt. Dit kan gebeuren met een schaar of met laserstralen en heet klieven. Of er narcose gebruikt wordt of niet hangt af van een aantal factoren. Belangrijk is de leeftijd van de baby en de erva-

Hazelbakerscore

Alison K. Hazelbaker, lactatiekundige IBCLC, heeft een methode ontwikkeld om te beoordelen of er sprake is van een te strakke tongriem. De baby wordt daarbij beoordeeld op uiterlijke kenmerken en de manier waarop de tong gebruikt kan worden. Uiterlijke kenmerken zijn de vorm van de tong of de lengte van het tongriempje. Bij de functionele kenmerken kijkt men onder meer of en hoe ver de tong opgetild of gestrekt kan worden.

ring van de uitvoerder. Er zijn verloskundigen, lactatiekundigen en huisartsen die tongriempjes bij jonge baby's kunnen klieven. Daarnaast verrichten sommige kinderartsen en vooral KNO-artsen de ingrepen in het ziekenhuis. Na zo'n ingreep is het verder loshouden van de plaats waar gekliefd is van belang. Er wordt aan de ouders gevraagd om gedurende drie à vier weken zo'n vier à zes keer per dag oefeningen te doen. Deze oefeningen bestaan eruit om de plaats waar de ingreep was, zachtjes te masseren en de tong of de lip even op te tillen. Als deze oefeningen niet gebeuren, bestaat de kans dat het weefsel geheel of gedeeltelijk terug aan elkaar groeit.

Tot slot

Bij borstvoedingsproblemen in de eerste weken is het van belang dat een zorgverlener met kennis van zaken kijkt naar de anatomische structuren van de mond van de baby. Dit kan er toe bijdragen dat de moeder, eventueel na een ingreep, de borstvoedingsperiode kan voortzetten zolang zij dit wil. 🤱

Bronnen: www.lalecheleague.nl/zorgverleners/bulletin-borstvoeding

Nieuwe publicaties

Introduceren van ander voedsel

Halverwege het eerste levensjaar vertonen de meeste baby's tekenen dat

ze toe zijn aan ander voedsel. Geleidelijk kan nu worden begonnen met de introductie daarvan. Tijdens de tweede helft van het eerste levensjaar blijft borstvoeding de primaire voedingsbron. Deze brochure gaat in op het hoe, wat en waarom van ander eten na en naast borstvoeding.

Prijs €1,50

Te veel of te weinig melk

Waar kan een moeder aan herkennen dat haar baby alle melk krijgt die

hij nodig heeft? Wat te doen bij te weinig melk? Hoe kan overproductie worden tegengegaan? Op al deze vragen is een helder antwoord te vinden. Daarbij wordt ingegaan op het normale groeipatroon van borstgevoede baby's. Ook invloeden van buitenaf op de melkproductie komen aan bod.

Prijs €2,00

Informatie voor de zorgverlener

Onderzoek toont aan dat continuïteit en eenduidigheid in voorlichting,

begeleiding en ondersteuning van borstvoeding een belangrijke rol spelen in het welslagen ervan. Borstvoedingorganisatie La Leche League kan daarbij een functie vervullen richting zorgverleners en ouders. Deze brochure geeft informatie over het aanbod voor zorgverleners.

Gratis; alleen verzendkosten

Borstvoeding na een keizersnede

In Nederland bevalt ongeveer 15 procent van alle zwangere vrouwen via

een keizersnede. In Vlaanderen zo'n 20 procent. Met deskundige begeleiding is een goede start met borstvoeding na een keizersnede net zo goed mogelijk als na een vaginale bevalling. Deze brochure geeft aandachtspunten en praktische tips. Ook de natuurlijke keizersnede komt aan bod.

Prijs €1,75

Nieuwe én bestaande publicaties kunt u gemakkelijk bestellen via het bijgevoegde bestelformulier of in de webwinkel. Houders van een documentatieabonnement ontvangen nieuwe publicaties automatisch bij de eerstvolgende aanvulling.